

POLICY FÖR TÄBY KOMMUN BETRÄFFANDE

uteserveringar på offentlig plats i Täby

FOTO: OLOF HOLDAR

Framtagen av stadsbyggnadskontoret, Täby kommun
www.taby.se

MEDVERKANDE TJÄNSTEMÄN
Staffan Tapper, projektledare
Maria Seisedos, exploateringsingenjör
Per Lagheim, stadsarkitekt
Poa Collins, stadsträdgårdsmästare
Mikael Mattsson, bygglovchef

Antagen av Stadsbyggnadsnämnden ,Täby kommun 2013-06-11

VARFÖR BEHÖVS EN POLICY?

Uteserveringar är idag ett självklart, trevligt och omtyckt inslag i stadens offentliga rum. Kommunens gator och torg tillhör alla täbybor och därför är det viktigt att uteserveringarna passar in i stadsmiljön. Uteserveringar bidrar till att skapa en levande och attraktiv stadsmiljö men de kan också förfula, stöka till och begränsa tillgängligheten till det offentliga rummet.

För att Täby ska bli en attraktiv plats att leva, bo och växa med, vill stadsbyggnadskontoret i denna broschyr ge några goda råd och dessutom informera om viktiga och grundläggande regler för vad som gäller för uteserveringar på offentlig plats i Täby kommun.

GENERELLA RÅD OCH REGLER

Vad är en offentlig plats?

En offentlig plats är en väg, gata, trottoar, park eller liknande som är upplåten för allmänheten, det vill säga en plats som ofta används. Platsen ägs ofta av kommunen. Delar av marken, till exempel en trottoar, kan ha en privat markägare. Tillstånd kan behövas även om marken är privat, till exempel kan andra människor behöva utnyttja privat mark för genomfart.

En offentlig plats kan också vara en galleria med särskilda öppettider. Platsen räknas som offentlig under dessa öppettider.

Vad säger lagen?

Enligt 1 kap 2§ ordningslagen är offentlig plats:

- Allmänna vägar.
- Gator, vägar, torg, parker och andra platser som i detaljplan redovisas som allmän plats och som har upplåtits för sitt ändamål.
- Områden som i detaljplan redovisas som kvartersmark för hamnverksamhet, om marken har upplåtits för detta ändamål och är tillgängliga för allmänheten.
- Andra landområden och utrymmen inomhus som stadigvarande används för allmän trafik. Med trafik menas i detta sammanhang gång-, cykel-, moped- och biltrafik.

Hur ska uteserveringen se ut?

Stadens offentliga rum får sin karaktär bland annat av husens höjd, fasader och gestaltning men också av hur torgen, parkerna och gatorna utformats och möblerats. Hur uteserveringarnas möblemang, avgränsningar, markiser och parasoller ser ut betyder mycket för hur staden upplevs. Det är därför av största vikt att uteserveringarna tar hänsyn till hur omgivningen gestaltats och anpassas därefter. Uteserveringarna ska upplevas som en del av det rum, plats eller gata som de är en del av, inte i första hand som en del av den café- eller restaurangverksamhet som bedrivs innanför husfasaden.

Plan- och bygglagen ställer krav på att offentlig plats, ska kunna användas av personer med nedsatt rörelse- och/eller orienteringsförmåga. En uteservering ska därför utformas och möbleras så att den är tillgänglig och användbar för personer med nedsatt rörelse- och/eller orienteringsförmåga.

Kommunens trottoarer, gångbanor och torg är till för gående. Här inkluderas självfallet personer med nedsatt rörelse- och/eller orienteringsförmåga. På gångbanor med mindre gångtrafik ska det alltid finnas minst 1,5m fri passage och på gångbanor med större gångtrafik minst 2,0m. Vid huvudstråk och på torg ska det fria måttet vara minst 3,0-4,0m. Förekommer träd, vägmärken, parkeringsautomater, cykelställ, belysningsstolpar eller andra gatumöbler på trottoarer medför detta att den möjliga ytan för uteserveringar minskar, då det fria måttet inte får innehålla några hinder. Uteserveringens yttermått inkluderar såväl blomlådor, menyskyltar, staket som övriga anordningar. Dessa får alltså inte placeras utanför serveringens avgränsning.

Exempel på genomskiktlig skärm med höjd 1,4m

TÄNK PÅ

- uteserveringen ska anpassas till det stadsrum den är en del av
- golv tillåts endast i undantagsfall och endast efter rådgörande med kommunen
- parasoller och markiser ska anpassas färgmässigt efter platsen
- är det flera intilliggande verksamheter ska en gemensam färgskala tas fram i samråd med kommunen
- möbleringen ska vara enhetlig. Vit färg ska undvikas helt på möbler
- ingen reklam är tillåten på markiser, parasoller, möbler och avgränsningar

Avgränsning ska vara

- 0,9-1,1m höga
- säkra, funktionella och estetiskt tilltalande

Avgränsningar får inte

- vara permanenta
- utgöra ett hinder
- vara tillverkade av tryckimpregnerat trä eller se ut som "villastaket"
- utan tillstånd från kommunen fästas i markbeläggningen

Under vintersäsong krävs minst 2,5m fri passage för att snöröjningsfordon ska kunna komma fram.

Var får uteserveringen placeras?

Huvudregeln är att uteserveringen ska placeras i direkt anslutning till verksamheten. Annan princip kan dock gälla på grund av hur gatan, torget eller platsen är gestaltad. Uteserveringar som ansluts direkt till fasad får vara lika lång som innanför liggande lokal om det inte är olämpligt ur trafik- och/eller framkomlighetssynpunkt. OBS! Uteserveringar som inte är i direkt anslutning till verksamheten kan kräva bygglov.

Hur ska uteserveringen ramas in?

Uteserveringar ska vanligtvis vara klart avgränsade runtom. Avgränsningen ska vara 0,9-1,10m hög. Högre avgränsningar kan eventuellt tillåtas på upp till 1,4m, under förutsättning att de utförs genomskiktliga och att de inte inverkar negativt på stadsbilden.

Avgränsningar ska vara säkra, funktionella, estetiskt tilltalande och lätta att upptäcka för personer med nedsatt orienteringsförmåga. Avgränsningarna ska inte ha en permanent karaktär. Tryckimpregnerat trä och "villastaket" är ett främmande inslag i gatubilden och tillåts därmed inte.

För eventuell infästning i markbeläggning av staket eller dylikt krävs skriftligt tillstånd från stadsbyggnadskonterets mark- och exploateringsenhet.

För uteserveringar bestående av ett fåtal stolar och bord utmed fasad kan det räcka om uteserveringen har en avgränsning i rummets huvudsakliga gångriktning. Det är dock alltid tillståndshavaren ansvar att se till att uteserveringen inte utgör ett hinder för exempelvis personer med nedsatt orienteringsförmåga.

Hur ska uteserveringens golv se ut?

Uteserveringar ska ses som en del av gatan eller torget och ska som regel placeras direkt på marken. Uppbyggda trädäck, utlagda mattor eller dylikt ska vanligtvis inte förekomma utan den befintliga markbeläggningen ska fungera som golv till uteserveringen. Det går inte att ställa samma krav på mark utomhus som ett golv inomhus och normala lutningar på gångbanor och torg medger inte att ett golv anläggs.

I vissa fall sluttar marken allt för mycket för att en uteservering ska kunna fungera eller så finns det ingen hårdgjord mark att tillgå i anslutning till verksamheten. Då ska tillståndssökaren rådgöra med stadsbyggnadskonteret för råd kring hur utformningen av uteserverings golv ska utföras.

En upphöjd uteservering ska alltid utformas på sådant sätt att den är tillgänglig och för att minimera risken för skadedjur ska uppbyggnaden vara genomskiktlig och/eller tillverkas i sektioner så att den lätt kan lyftas bort vid bekämpning och rengöring. Städning- och saneringskostnader ansvarar tillståndshavaren för.

Hur ska uteserveringen möbleras?

Markiser och parasoller ska färgmässigt anpassas efter platsen. På platser där flera verksamheter har uteserveringar ska en gemensam färgskala för samtliga uteserveringar tas fram i samråd med kommunen.

Möbleringen ska vara enhetlig. Vitt är en färg som ska undvikas helt på uteserveringens möbler och plaströbler av enklaste sort tillåts vanligtvis inte.

Avgränsningar, markiser, parasoller och möbler får inte förses med reklambudskap av något slag. Restaurangen får dock använda sin egen logotyp på markiser, avgränsningar och parasoller.

När tillåts uteserveringar i Täby?

I Täby finns två säsonger för uteserveringar – sommar och vinter. Under de två säsongerna gäller lite olika regler. Sommarsäsongen löper från 15 april till 15 november och vintersäsongen från 16 november till 14 april.

Under sommarsäsongen kan uteserveringarna vara generösa och ta plats i det offentliga rummet.

Under vintersäsongen begränsas i många fall uteserveringarnas utbredning och storlek till att gälla endast ett fåtal stolar och bord i direkt anslutning till verksamhetens fasad. Möbleringen ska under vintersäsongen vara av sådan karaktär att den enkelt kan tas bort om den inte används dagligen. Uteserveringen får inte bli ett hinder för snöröjning, sandsopning etc. En uteservering vintertid berättigar inte till utökat vindskydd.

Tillåts rökning på uteserveringen?

Från den 1 juni 2005 gäller rökförbud på alla offentliga lokaler inomhus dit allmänheten har tillträde, som t ex restauranger och serveringar.

Rökförbudet gäller inte serveringsytor utomhus. För att en serveringsyta ska räknas som uteservering, och rökning därmed vara tillåtet, ska luft fritt kunna passera så att det motsvarar utomhusmiljöer. Täby kommuns krav för att serveringsytan ska räknas som uteservering är antingen att taket är helt öppet eller att väggarna till 50 procent är öppna. Det saknar betydelse vilken temperatur det är på serveringsytan eller vilket material väggar och tak består av (ex. tältduk eller plexiglas).

Det är ägaren till serveringen som ansvarar för att rökförbudet följs. Om det visar sig att rökförbudet inte följs har kommunen rätt att kräva åtgärder från ägaren.

Förutom ovanstående krav så vill kommunen i sitt arbete mot ett friskare Täby att uteserveringar är rökfria i så stor utsträckning som möjligt. Kommunen förordar därför att minst hälften av sittplatserna på uteserveringar med fler än tio sittplatser ska vara helt rökfria.

Exempel på möbel som vanligtvis inte godkänns på uteserveringar på offentlig plats i Täby.

Exempel på hur en uteservering kan se under vintern.

Vem ansvarar för städning och snöröjning?

Uteserveringarna ska hållas rena och snygga. Det åligger tillståndshavaren att se till att uteserveringen och närområdet kring uteserveringen hålls rent då uteserveringen är öppen. Tillståndshavaren ska också se till att uteserveringen och närområdet vid stängningsdags är ordentligt avstädat och i ordningsställt.

Möbler, inhägnader och övrigt som hör till uteserveringen måste tas bort från gångbanan/torget, under den tid av dygnet som verksamheten har stängt, om inte annat avtalats vid markupplåtelsen. Tillståndshavaren ansvarar för städning, snöröjning och halkbekämpning av det upplåtta området under hela tillståndstiden.

Tillståndshavaren ska se till att uteserveringen vid snöfall inte innebär ett hinder vid snöröjning och sandsopning. Avgiftsreducering utgår inte även om tillståndshavaren måste ta bort uteserveringen för att framkomligheten ska tillgodoses.

Städning, snöröjning och halkbekämpning ska ske på samma tider som för resten av gångbanan/torget samt i övriga fall vid snöfall. Vid snöfall ska den röjda snön från uteserveringen placeras utmed gångbanans kantsten så att den ordinarie kommunala snöröjningen kan forsla bort snön.

Stadsbyggnadskontoret vill också påpeka att det åligger tillståndshavaren och fastighetsägaren att lösa problemet med snöröjning av tak på fastigheten och dess påverkan på uteserveringen.

Vilka tillstånd krävs?

För uteserveringar krävs att man söker tillstånd hos polismyndigheten och att tillståndshavaren har tecknat ett markupplåtelseavtal med mark- och exploateringsenheten på stadsbyggnadskontoret. Som markägare har Täby kommun alltid rätt att neka markupplåtelseavtal.

Uteserveringar placeras i normalfallet intill fasaden där den egna serveringslokalen ligger och är maximalt lika lång som lokalen innanför fasaden. I undantagsfall kan längre uteserveringar tillåtas eller att uteserveringen placeras på annan plats.

I vissa fall krävs även bygglov.

TILLSTÅNDSHAVAREN ANSVARAR BL.A. FÖR ATT

- hålla uteserveringen ren, snygg, sopad och snöröjd under hela tillståndstiden
- uteserveringen är tillgänglig
- tillse att brandsäkerhetskraven uppfylls
- söka alla tillstånd som krävs
- återställa platsen för uteserveringen till ursprungligt skick när tillståndet går ut

När behövs bygglov?

Bygglov behövs bland annat för tak, skyltar, plank och andra täta avgränsningar som är högre än 1,10m samt kan även krävas för golvkonstruktioner som ligger mer än 60cm ovan mark. En uteservering kan också kräva bygglov om den inte ligger i direkt anslutning till verksamheten.

Det är du som tillståndssökare som ansvarar för att söka bygglov och ta reda på om bygglov krävs. Om din uteservering endast ska stå en säsong kan ett så kallat säsongslöv sökas.

Är du osäker om din uteservering kräver bygglov, vänd dig då till bygglovenhet en på stadsbyggnadskontoret som gärna svarar på dina frågor och funderingar.

Vilka brandsäkerhetskrav gäller?

Eventuella utrymningsvägars fria bredd ska bibehållas hela vägen genom uteserveringen till gatan/torget. Observera att riskerna vid brand ofta ökar och säkerheten kan behöva höjas vid större och tätare möblerade uteserveringar. Utrymningsvägar ska därför ses över tillsammans med möbleringsplanen för uteserveringen.

Anmälan om eventuellt innehav av gasol ska ske till brandförsvaret.

Vad ska jag skicka in till kommunen tillsammans med min ansökan?

- Ritningar på uteserveringen där placering, bredd och längd tydligt framgå
- Ritningar som tydligt visar utformningen av uteserveringens avgränsning samt hur tillgängligheten på och kring uteserveringen tillgodoses
- Redovisning av hur uteserveringen är tänkt att möbleras
- Redovisning av tänkta möblers, parasollers och eventuella markisers utformning, utseende och färgsättning

Avgränsningar/staket, markiser och parasoller får inte försees med reklambudskap av något slag. Restaurangens logotyp i svart eller vitt kan godkännas på markiser och parasoller. För staket/avgränsningar gäller att logotyp i klarglas på vit frostad botten kan godkännas.

Vem kan återkalla tillstånd och markupplåtelser?

Återkallande av tillstånd/markupplåtelse av kommunen

Under tillståndstiden äger kommunen och dess bolag rätt att disponera hela eller delar av uteserveringsytan för mark- och ledningsarbeten. Anmälan om att Täby kommun måste disponera markytan görs direkt till tillståndshavaren i så god tid som möjligt.

FÖR MER INFORMATION

Stadsbyggnadskontoret,
mark- och exploaterings-
enheten
08-55 55 90 00
www.taby.se

Polisens tillståndsenhet
114 14
www.polisen.se

Stadsbyggnadskontoret,
bygglovenheten
08-55 55 90 40
www.taby.se

Storstockholms
Brandförsvär
08-454 87 00

Eventuellt borttagande och återställande av uteserveringen bekostas av tillståndshavaren.

Under den tid som tillståndshavaren inte kan nyttja marken tar Täby kommun inte ut någon markupplåtelseavgift.

Återkallande av tillstånd av tillståndshavaren

Om platsen inte ska användas under hela eller delar av den tid, för vilken tillstånd erhållits, ska tillståndshavaren återkalla polistillståndet. Detta görs genom att tillståndsbeviset skickas tillbaka till polismyndigheten med en notering om att tillståndet återkallas. Begäran ska dateras och undertecknas av tillståndshavaren.

Återkallande av tillstånd av polisen

Polismyndigheten får återkalla tillstånd i vissa situationer och vid vissa tillfällen med stöd av Ordningslagen 3 kap 18.

Vem ansvarar för skador och kostnader som drabbar tredje man?

Tillståndshavaren ska utge ersättning till kommunen för all skada som uppstår på fastigheten eller som annars kan drabba kommunen till följd av markens nyttjande. Tillståndshavaren ansvarar även för all den skada som uppkommer på tredje man. Tillståndshavaren förbinder sig också att hålla kommunen skadelös för eventuellt skadestånd och därmed sammanhängande kostnader, som kan drabba kommunen på grund av tillståndshavarens verksamhet och nyttjande av marken.

Kan jag överlåta tillståndet och markupplåtelseavtalet?

Nej, tillståndet kan inte överlåtas till någon annan. Om verksamheten överlåts ska tillståndet återkallas hos polismyndigheten och markupplåtelseavtalet sägas upp hos kommunen, varefter den nya innehavaren får ansöka om nytt tillstånd hos polisen och nytt markupplåtelseavtal hos kommunens mark- och exploateringsenhet.

Vem ansvarar för att återställa marken när tillståndets går ut?

Det är tillståndshavaren som när tillståndet gått ut ska se till att uteserveringens samtliga delar är borttagna och att platsen är städad. Det är tillståndshavaren som bekostar och vidtar nödvändiga åtgärder för städning, eventuell skadedjursbekämpning och skador på fastigheten.

SÄRSKILDA REGLER

Täby centrum

Täby centrum är kommunens hjärta och är såväl Täbys finrum som vardagsrum. Stor vikt har lagts vid utformningen av de offentliga platserna i Täby centrum. I Täby centrum gäller därför, förutom de generella reglerna för Täby kommun, också särskilda regler för hur uteserveringarna ska se ut, placeras mm.

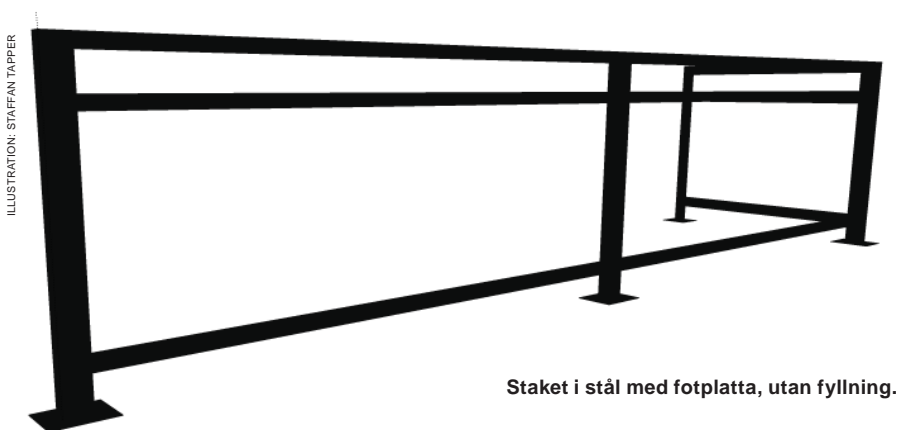
Den geografiska omfattningen av var dessa regler tillämpas framgår av plankarta på sid 13.

Utformning av staket/avgränsningar

Alla uteserveringar ska avgränsas. Avgränsningarna på Täby torg får inte vara högre än 1,10m. Avgränsningar/staket inom Täby centrum ska utformas så att det gestaltningsmässigt följer kommunens framtagna riktlinjer för staket på Täby torg, se bild nedan.

Staket ska vara i stål/aluminium eller dylikt material – plast och trä godkänns inte. De ska vara enkelt utformade och målade i RAL 7021 med glansvärde 40. Eventuell fyllning i staketet ska utgöras av vitt frostat glas. Restaurangens logotyp i klarglas får förekomma.

För uteserveringar i Täby centrum krävs att staket är utrustade med fotplatta. Markbeläggningen får inte skadas.

Staket i stål med fotplatta, utan fyllning.

Staket i stål med fotplatta och fyllning av frostat glas, med exempel på logotyp i klarglas.

STAKET/AVGRÄNSNING

Stolpar och reglar:

VKR 40x40-50x50mm el. likvärdigt i aluminium

Allt stål/aluminium ska målas i mörkgrå kulör RAL 7021, glansvärde 40.

Tillåten fyllning:

Frostat glas
(ev. logotyp i klarglas)

Höjd: 900-1100mm
Längd per sektion:
ca 2000mm

Ingen infästning i mark.
Fotplatta ska användas.

Alla staket ska godkännas av stadsbyggnadskontoret

GOLV

Inga golv tillåts i Täby centrum.

MARKISER, TAK, PARASOLLER MM.

- tyg ska vara enfärgat i rent grått från ljus- till mörkgrå eller rent svart
- allt stål ska målas i RAL 7021, glansvärde 40
- endast restaurangens logotyp i vitt eller svart får förekomma

MÖBLER, UTRUSTNING MM.

- ska vara stadsmässig, estetiskt tilltalande och enhetlig
- ska vara målade i rent grå kulörer från ljus- till mörkgrå men även rent svart tillåts.
- vita möbler får inte förekomma
- Plastmöbler av enklaste sort får inte förekomma

Alla möbler, parasoller mm. ska godkännas av stadsbyggnadskontoret

Inga golv!

Uteserveringen ska upplevas som en del av torg- och gaturummet och därför ska serveringens möbler ställas direkt på marken. Mattor, trägolv och trätrallar är inte tillåtna. Uteserveringarna ska vara fullt tillgängliga för personer med nedsatt rörelse- och eller orienteringsförmåga.

Utformning av markiser, tak och parasoller mm.

Markiser och parasoller ska vara enfärgade och utförda i rent grå kulör från ljus till mörkgrått alternativt i rent svart tyg. Restaurangens logotyp i svart eller vitt får förekomma på markiser och parasoll. Inga andra budskap/texter/bilder/reklam får förekomma.

Konstruktioner i stål/aluminium ska vara målade i RAL 7021 med glansvärde 40.

Utmed fasader ska i första hand markiser användas. I andra hand kan parasoller tillåtas. Markiserna ska vara infästa i köpcentrumets fasad. Parasollfötter ska vara diskreta och stadsmässiga. Markiser är bygglovpliktiga.

För uteserveringar som inte ligger dikt an fasad exempelvis vid paviljongerna på Täby torg får gärna markiser användas. Dock krävs tillstånd för infästning i markbeläggning. Markiser är bygglovpliktiga.

Möbler, utrustning mm.

De möbler som används på uteserveringarna i Täby centrum ska vara stadsmässiga och anpassade efter den stadsmiljö och den plats de är en del av. Möbler och utrustning ska vara målade i rent grå kulörer från ljusgrått till mörkgrått men även rent svart tillåts. Även stadsmässiga möbler i trä kan tillåtas. Möbleringen ska vara enhetlig.

Vitt är en färg som ska undvikas helt på uteserveringens möbler. Plastmöbler av enklaste sort tillåts inte.

Uteserveringarnas storlek och placering i Täby centrum

Täby torg

Utmed köpcentrumets södra fasad tillåts uteserveringarna vara max 4,0m breda. Uteserveringar på torget tillåts även i anslutning till paviljongerna, på balkongen utmed torgets östra kortsida samt nedanför trapporna på torgets västra kortsida. Ytor lämpliga för uteserveringar framgår av plan på detta uppslag.

OBS! Hänsyn ska tas till gångflöden, polisens- och brandkårens utryckningsvägar mm.

Göran Elgfelts gata

Mindre uteserveringar kan tillåtas utmed husfasaderna. Minsta fria passagemått måste dock uppfyllas, se generella regler.

Esplanaden

Inga uteserveringar tillåts i Esplanadens mittstråk. Mindre uteserveringar kan tillåtas på gångbanorna utmed husfasaderna. Minsta fria passagemått måste dock uppfyllas, se generella regler.

Estrids torg

Mindre uteservering på del av torget kan tillåtas.

OBS! Hänsyn måste tas för angöringstrafik till sjukhus, bibliotek och kommunhus samt för branduppställningsplats.

Biblioteksgången

Uteserveringar kan tillåtas i anslutning till verksamheter. Minsta fria passagemått måste dock uppfyllas, se generella regler.

OBS! Hänsyn måste tas till såväl gående som cyklister och fordon som ska angöra intilliggande verksamheter och brandgata/branduppställning.

Övriga platser i Täby centrum

Uteserveringar kan tillåtas i anslutning till verksamheter efter bedömning i varje enskilt fall. Minsta fria passagemått måste dock uppfyllas, se generella regler.

